

El drama d'un poble

La lluita sense fi del poble kurd

La doble praxi política que empra Occident, producte de la seva doble moral, es manifesta clarament en la matança del poble kurd. Ara ningú s'esquinça les vestiuers.

El poble kurd, els seus problemes, la seva lluita i la seva tragèdia han aparegut en el primer pla de l'actualitat internacional com a conseqüència directa de la guerra del golf Pèrsic. La derrota del règim de Bagdad ha obert la via a un nou i dolorós capítol del drama kurd.

Quan a la turbulenta zona de l'Orient Mitjà es balla el ball de bastons gairebé sempre hi ha dos protagonistes que s'emporten totes les garrotades, els pobles palestí i kurd. És una mena de llei no escrita que en produir-se un conflicte dels que periòdicament esclaten a l'àrea, siguin quins siguin els protagonistes, el més normal és que es produeixin matances de palestins i kurds. Aquests tenen tots els números del sorteig per rebre les bufetades.

Els palestins han estat assassinats a milers per sirians, libanesos (tant cristians com musulmans), jordans i israelians. Ara es temia una nova mortaldat a Kuwait en haver col·laborat part de la important comunitat palestina a l'emirat amb els ocupants iraquians. Sortosament l'atenció internacional sobre la zona sembla haver limitat les represàlies a la mínima expressió possible. No és aquest el cas dels kurds de l'Iraq, que estan rebent de fort.

Els palestins en les seves aspiracions independentistes per crear un estat propi tenen rere seu el món àrab, és a dir, un seguit d'estats extremadament rics i poderosos mercès al petroli. Per això Washington elabora un pla de pau rere l'altre en què els té més o menys en compte i els seus representants tenen dret a entrevistar-se amb el secretari d'estat nord-americà, James Baker, quan aquest visita Israel. En canvi, els kurds no tenen a ningú rere seu perquè a ningú interessa que puguin crear un estat propi. Només cal recordar que viuen a les zones de muntanya del nord de l'Iraq, el sud-est de Turquia, l'oest de l'Iran, el nord de Síria i el sud del Caucas soviètic. Són molts i

poderosos els estats que en resultarien afectats. I per molt que lluitin només tenen dret a ser rebuts per un adjunt del secretari d'estat nord-americà.

EL CONGLOMERAT IRAQUIÀ

La derrota del règim de Saddam Hussein enfront a la coalició internacional va obrir la porta a les revoltes internes. Iraq està format per dos grans grups ètnics, els àrabs (73,5% de la població) i els kurds (21,6%), amb una minoria turca (2,4%). Però des del punt de vista religiós la divisió és entre musulmans xiïtes (53,5%) i musulmans sunnites (41,5%), amb una minoria cristiana (3,6%). Els kurds són sunnites i majoritaris al nord del país, els àrabs xiïtes dominen en el sud, però el poder polític està a mans dels àrabs sunnites i concentrat en el clan de Takrit, ciutat d'on és originari Saddam Hussein.

Acabada la guerra, van aixecar-se els xiïtes del sud, amb l'evident vist-i-plau del règim religiós de Teheran. La resta de l'exèrcit de Saddam, que va escapar a la destrucció, va entrar en acció i en unes setmanes van posar fi a la revolta. Excepte l'Iran ningú va moure ni un dit en favor dels insurrectes perquè feia por el fantasma del sorgiment d'un altre règim religiós com el de Teheran, ara a les vores Tigris i de l'Eufrates.

EL NOU DRAMA KURD

Darrere els xiïtes van seguir els kurds del nord. En un primer moment, mentre l'exèrcit de Saddam estava ocupat en el sud matant la revolta xiïta, les forces guerrilleres kurdes van fer-se amb el control pràcticament absolut de l'àrea on són majoritaris, incloses les ciutats de Kirkuk, Mossul, Zaku, Irbil i Sulaimaniya. La contraofensiva de les forces governamentals va ser implacable i els combatents kurds, els mítics peixmerges, van haver de fugir de les ciutats als

Els kurds no han rebut cap mena de suport polític exterior.

seus tradicionals refugis de les muntanyes. Les represàlies de l'exèrcit van provocar un moviment de població civil d'abast grandiosos. Milions de civils kurds van abandonar-ho tot, fugint en direcció a les fronteres amb Turquia i l'Iran. Així als governs de Teheran i d'Ankara tornaven a tenir a les mans el problema kurd, cremant, i la consciència internacional es removia amb les imatges del drama de milions de éssers humans desposseïts dels seus drets més elementals i que tenien com a única aspiració sobreviure. Perquè les armes químiques que Saddam no és va atrevir a fer servir contra els nord-americans a Kuwait les ha emprat contra els kurds, i els helicòpters i avions que van amagar-se durant la guerra han sortit ara a metrallar i bombardejar peixmerges i civils kurds.

Tampoc en aquesta ocasió els kurds han rebut cap mena de suport exterior perquè no hi ha interès que l'Iraq es divideixi. Els Estats Units volen un Iraq unitari però sense Saddam; Iran preferiria un règim religiós, com el seu, a Bagdad, sense divisions territorials; Síria pretén instal·lar al país veí un poder pròxim al Baas siria i Turquia veuria amb bons ulls un Iraq federal en el qual l'autonomia kurda quedés sota la seva tutela. En cap dels governs esmentats hi ha plans de creació d'un Kurdistan independent al nord de l'Iraq. Per tant han

de ser derrotat en la primera guerra mundial, el poble kurd va quedar repartit entre la nova Turquia, el vell Iran i els nous estats de Síria i l'Iraq, al Caucas soviètic n'hi viuen uns 300.000. Tan mateix el tractat de Sèvres del 1920, signat entre les potències vencedores i l'Imperi Otomà vençut, preveia una autonomia per als kurds. El tractat de Lausana del 1923 va abrogar el de Sèvres i va desaparèixer l'autonomia kurda. A Turquia els kurds van lluitar fins a ser esclafats el 1938. A partir del 1984 s'ha relançat la lluita armada, dirigida per

el règim dels *ajatollahs* va derrotar-los. El líder del PDKI, Abderrahman Ghassemli, va ser assassinat a Viena el 1989.

EL CAS DE L'IRAQ

A l'Iraq les revoltes kurdes van iniciar-se al 1943 i al 1946 es crea el Partit Democràtic del Kurdistan d'Iraq (PDK), liderat per Mustafà Barzani, que va ser cap d'estat major de Qazi Mohamed. El fill de Mustafà, Massud Barzani, és l'actual líder del PDK. Com que a l'Iraq van instal·lar-se règims militars pro-soviètics, el xa de l'Iran va ajudar la guerrilla kurda iraquiana. També els Estats Units i Israel van proporcionar-li suport i el PDK a principis dels anys seixanta dominava extenses zones del nord iraquiana. El 1975 van canviar les coses quan el règim baassista de Bagdad va signar l'acord de l'Alger amb l'Iran, en què es va establir la frontera de Xatt el-Arab. El preu pagat pels iranians va ser l'abandó de la guerrilla kurda, que va ser esclafada. Barzani fugí i morí a l'exili, als Estats Units, el 1979. El seu lloctinent, Jalal Talabani, s'escindeix del PDK i el 1975 funda la Unió Patriòtica del Kurdistan (UPK), que continua la lluita a les muntanyes.

En esclatar la guerra entre Iran i l'Iraq, el 1980, Teheran torna a donar suport a la guerrilla kurda iraquiana, que aconsegueix controlar extenses àrees a l'Iran i Turquia però la fi de la guerra, el 1988, repeteix la història. Teheran abandona els kurds i les tropes iraquianes els aixafen fent servir armament químic. Moren desenes de peixmerges, dones, nens i vells i més de cent mil kurds es refugien als països veïns. Actualment s'ha constituït el Front del Kurdistan, presidit per Massud Barzani, que reagra a vuit organitzacions, incloses l'UPK i el PDK, com també el Partit Socialista, Partit Popular Democràtic, Partit Obrer, Partit Comunista i Moviment Democràtic dels Assiris.

El que queda clar en aquest breu repàs històric és la voluntat inquebrantable del poble kurd d'autogovernar-se i la no menys inquebrantable voluntat dels estats on habita d'impedir-ho. Avui dia el conflicte de l'Orient Mitjà no pot reduir-se al problema palestí sinó, que cal afegir-hi el problema kurd. La pau no serà possible sense una solució a aquests dos problemes.

Antoni Reig

ARXIU

deixat Saddam amb les mans lliures per a fer una carnisseria dels seus kurds.

La lluita armada dels kurds, que no es limita a l'Iraq sinó que també es dona a Turquia i l'Iran, ha estat fins al present silenciada i els peixmerges han estat manipulats, dividits, abandonats i assassinats segons les diferents conjuntures polítiques durant tot aquest segle XX.

TOT UN SEGLE DE LLUITA

Es considera que el poble kurd és descendent dels medes de l'antiguitat. El seu nombre és calcula en uns 25 milions, sense que hi hagi, però, xifres fidedignes, ja que, per exemple, per a Turquia no existeixen com a tals i són denominats com els turcs de les muntanyes.

En desfer-se l'Imperi otomà, després

l'independentista i marxista Partit dels Treballadors del Kurdistan (PKK), liderat per Abdullah Ocalan. El PKK opera al Kurdistan turc i té bases al Kurdistan iraquiana, ja que manté bones relacions amb la guerrilla kurdo-iraquiana. Compta també amb el suport de Síria, que li proporciona bases d'entrenament a la vall libanesa de la Bekaa.

A l'Iran, aprofitant un moment de buit polític a causa de l'ocupació dels soviètics i britànics, els kurds van proclamar el gener del 1946 la República Independent de Mahabad, que va durar un any. El seu president va ser Qazi Mohamed, creador el 1945 del Partit Democràtic del Kurdistan Irania (PDKI). En caure el règim de xa el 1979 els kurds iranians van tornar a alçar-se sota la direcció del PDKI però després d'uns mesos de lluita